

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับไม้หลายประเภท เช่น การผลิตไม้แปรรูปการไสไม้ เซาะร่องไม้ การทำวงกบประตู-หน้าต่าง การผลิตกรอบรูป กรอบกระจก การผลิตเครื่องเรือน การกลึงและแกะสลักต่าง ๆ การผลิตภาชนะบรรจุ การผลิตไม้แผ่นเรียบ เช่น Particle Board และ MDF Board ตลอดจนการผลิตไม้อัด ไม้วีเนียร์ การถนอมเนื้อไม้ และการเผาถ่านจากไม้ เป็นต้น อุตสาหกรรมไม้ (ผลิตภัณฑ์ไม้) รวมทั้งเครื่องเรือนเหล่านี้มีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยไม่น้อย ซึ่งนอกจากจะเป็นอุตสาหกรรมเพื่อสนองความต้องการของตลาดในประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศได้ปีละหลายหมื่นล้านบาท

ปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2548 มีปริมาณการผลิต 5.4 ล้านชิ้น เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนและ ไตรมาสเดียวกันของปีก่อนลดลงร้อยละ 6.9 และ 14.3 ตามลำดับ สำหรับปริมาณการผลิตในปี 2548 มีปริมาณการผลิต 22.3 ล้านชิ้น เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 6.7 (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2549)

ปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนที่ลดลง เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น ทั้งจากผลกระทบของราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น และอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในทิศทางขาขึ้น นอกจากนี้การลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ชะลอตัวลง ซึ่งสินค้าไม้และเครื่องเรือนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ใช้ในการก่อสร้างและการตกแต่งอาคารสถานที่ จึงทำให้การผลิตปรับตัวลดลง อย่างไรก็ตามผลผลิตไม้แปรรูปของไทยค่อนข้างผันผวน ซึ่งบางครั้งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมได้

จะเห็นได้ว่าวัตถุดิบเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตที่ผู้บริหารของทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญ การบริหารทรัพยากรการผลิต โดยเฉพาะวัตถุดิบ (Raw Materials) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการด้านการดำเนินงานการผลิต ถ้าธุรกิจมีปริมาณวัตถุดิบมากเกินไปจะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสูง แต่ถ้ามีปริมาณวัตถุดิบ น้อยเกินไป ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแผนและกระบวนการผลิต ตลอดจนก่อให้เกิดค่าเสียหายโอกาสทางธุรกิจ ในโรงงานอุตสาหกรรมปัญหาที่พบบ่อยจะอยู่ในรูปของการเปลี่ยนแปลงแผนการผลิตบ่อย, แผนการผลิตผิดพลาด, วัตถุดิบไม่มีหรือมีไม่เพียงพอ ซึ่งสาเหตุหลักมาจากความต้องการลูกค้าเปลี่ยน, พนักงานวางแผนไม่สามารถรู้ถึงผลการเปลี่ยนแปลงความต้องการว่ามีผลต่อการผลิตอย่างไร, ใช้วัตถุดิบไม่เป็นไปตามแผน ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้การดำเนินงานของธุรกิจในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการดำเนินงาน

ผู้ประกอบการทั้งหลายจำเป็นต้องพัฒนาแนวคิด กลยุทธ์ ทักษะ ความรู้ความชำนาญในการจัดการธุรกิจเพื่อให้เป็นฝ่ายได้เปรียบในการแข่งขัน ตลอดจนการพัฒนาด้านเงินทุนและเทคโนโลยี เพื่อที่จะทำให้บริษัทสามารถครอบครองยอดขาย และสร้างส่วนแบ่งทางการตลาดให้ได้สูงที่สุด

จากการศึกษาข้อมูลและขั้นตอนการดำเนินงานของบริษัท ผินสยาม จำกัด เกี่ยวกับวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้ พบว่าบริษัทกรณีศึกษาจะสั่งซื้อวัตถุดิบประเภทไม้ไว้จำนวนมาก เพื่อรอเวลาที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต จึงมีผลทำให้ไม้บางชนิดหรือบางส่วนไม่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิตที่ถูกทอดทิ้งไป เนื่องจากบริษัทยังมีการควบคุมและการจัดการวัตถุดิบได้ยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาวัตถุดิบเพิ่มขึ้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวทำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาการจัดการวัตถุดิบคงคลังเพื่อเป็นการลดต้นทุนในส่วนของการจัดการวัตถุดิบคงคลัง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและควบคุมวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้ให้เกิดความเหมาะสม โดยวิธีการวางแผนและควบคุมการสั่งซื้ออย่างมีระบบ โดยการจัดระบบในการวางแผนการสั่งซื้อและสั่งผลิตโดยการเริ่มจากการจัดมูลค่าของวัตถุดิบและทำการพยากรณ์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ที่ได้เลือกมาทำการศึกษาเพื่อนำมาจัดตารางการผลิตหลักของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป้าหมายในการที่จะลดค่าใช้จ่ายด้านวัตถุดิบคงคลัง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การวางแผนและควบคุมวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการลดค่าใช้จ่ายในด้านวัตถุดิบคงคลัง
3. เพื่อศึกษาเสนอแนะกลยุทธ์ในการวางแผนนโยบายในการควบคุมวัตถุดิบคงคลังได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. สามารถวางแผนและควบคุมวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้
2. สามารถหาแนวทางลดค่าใช้จ่ายในด้านวัตถุดิบคงคลัง
3. สามารถเสนอแนะกลยุทธ์ในการวางแผนนโยบายในการควบคุมวัตถุดิบคงคลัง

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาในครั้งนี้ จะทำการศึกษาถึงการควบคุมวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้ โดยทำการศึกษาเฉพาะไม้ยางพารา
2. การศึกษาในครั้งนี้ จะศึกษาวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้ โดยศึกษาข้อมูลวัตถุดิบในช่วงเดือน กันยายน 2547 – สิงหาคม 2548

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. เนื่องจากอุตสาหกรรมไม่มีความผันผวนในด้านราคาสูง อาจส่งผลให้ผลการศึกษาคคลเคลื่อนได้
2. การศึกษานี้ได้นำข้อมูลเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งมาศึกษา ซึ่งตัวแปรบางตัวที่ศึกษาอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการวัตถุดิบคงคลัง หมายถึง การตัดสินใจในแต่ละช่วงเวลาเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุมเกี่ยวกับการจัดหา จัดเก็บและการใช้งานวัตถุดิบในขั้นตอนต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การสั่งซื้อวัตถุดิบ การรับมอบวัตถุดิบ การจัดเก็บรักษาวัตถุดิบเพื่อให้วัตถุดิบคงเหลือมีจำนวนมากพอกับความต้องการใช้โดยไม่ขาดแคลน และในขณะเดียวกันจะต้องไม่มีสินค้าคงเหลือมากจนเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เงินของธุรกิจไปจมอยู่ในวัตถุดิบคงเหลือ
2. สินค้าขาดมือ หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นเมื่อธุรกิจไม่สามารถจัดหาได้ในปริมาณที่เพียงพอและตรงกับความต้องการของลูกค้าได้
3. ช่วงเวลานำ หมายถึง ช่วงเวลาเริ่มตั้งแต่การเริ่มออกเอกสารเกี่ยวกับการสั่งซื้อจนกระทั่งธุรกิจได้รับส่งมอบสินค้า แล้วทำการตรวจรับและจัดเก็บสินค้าไว้ในคลังสินค้า
4. EOQ หมายถึง การสั่งซื้ออย่างประหยัด
5. ABC Analysis หมายถึง การจัดระดับมูลค่าของสินค้า
6. MRP หมายถึง การวางแผนการสั่งซื้อวัสดุ เป็นวิธีคำนวณเพื่อจัดหาวัสดุต่าง ๆ ให้เพียงพอกับช่วงเวลาที่มีความต้องการ